

**Oponentský posudek disertační práce Mgr. Simony Měchové:
„Nové výzvy terorismu. Sociálně psychologická studie“.**

Mgr. Simona Měchová v posuzované sociálně psychologické studii soudobého terorismu systematicky pokračuje v řešení vysoce aktuální a společensky závažné problematiky, na níž se orientovala již v diplomové práci, oceněné děkanem FF UK Cenou Jana Palacha.

Předložená disertační práce je obdivuhodná jak šíří a hloubkou přístupu a pohledu autorky na podstatu a základní souvislosti studovaného fenoménu, tak i rozsahem a kvalitou využití relevantní odborné literatury i jiných mediálních zdrojů.

V první části práce autorka analyzuje „Terorismus jako společenský fenomén“. Objasňuje kořeny terorismu, analyzuje rozdíl mezi tradičním a novodobým terorismem, základní typy terorismu, jeho metody, techniky i způsoby a směry volby teroristických útoků. Kapitola podává ucelený, dobře a čtivě zpracovaný obraz o jeho současné podobě. Pouze mně poněkud chybí přístup z hlediska jiných, nově se rozmáhajících podob a forem, projevů či trendů terorismu, jako je např. terorismus počítačový.

Druhá část studie je orientovaná na „Psychologické aspekty terorismu“. Mgr. Měchová jak při členění této části do základních kapitol, tak i při zpracovávání obsahu každé z nich, nejen že prokazuje svou odbornou erudici, schopnost logického usuzování a sekundární analýzy odborných i mediálních zdrojů, ale i schopnost adekvátně využít a aplikovat své profesionální zkušenosti, získané v procesu předchozí profesionální praxe. Promítá se to do vymezení, sledu a řešení kapitol: osobnost teroristy, psychologie sebevražedného terorismu, psychologie braní a držení rukojmích, ospravedlňování teroristických činů a oběti teroristických útoků. I když jsou v některých kapitolách obsaženy i poněkud od základního tématu odbíhající problémy, jde v jejich celku o ucelený, integrovaný a souvislý pohled na podstatu daného fenoménu. Kapitulu 10 „Úloha psychologie v boji proti terorismu“ nepovažuji za vhodně volenou a řešenou, a to jak jejím obsahem, tak i pojetím (velmi zúženým a přitom příliš generalizujícím pohledem). Mám za to, že je v tomto pojetí nadbytečnou.

Mám za to, že uvedené dvě části práce by bylo žádoucí (po určitých úpravách ve výše naznačeném směru) publikovat pro širokou veřejnost.

Ve třetí části se autorka orientuje na „Kasuistiky teroristů“. Považuji je za zajímavý, přitom vnitřně nevyvážený doplněk práce, což však vyplývá z dostupnosti materiálů. Obrázek „Šakala“ vydá na samostatnou studii, kapitola o ženách jako teroristkách by (mimo kasuistiky) zasluhovala samostatné začlenění do kapitoly o psychologii teroristy. Přitom jde zřejmě o širší pohled, než je tíhnutí k maskulinnímu profilu osobnosti v naší kultuře – a právě specificky emotivní aspekty spojené s ženstvím a mateřstvím tu možná mohou hrát svoji roli.

Čtvrtá část doplňuje celkový pohled na problematiku terorismu z hlediska aktuálních světových událostí. Kromě podrobnějšího pohledu na dopady a důsledky teroristického útoku na USA 11. září 2001 shrnuje do případové studie některé poznatky z Beslanu a končí širěji koncipovanou kapitolou o protiteroristickém tažení. Celou část považuji jako doplňkovou, která má aktualizovat některé pohledy autorky na studovanou problematiku. Je obtížné se s tak komplexními a bohatě spíše sociálně politicky než sociálně psychologickými exponovanými problémy na několika stránkách vyrovnat a akceptuji zámysl autorky zájemce o problematiku soudobého terorismu k uvažování v daném směru inspirovat.

Závěr: Předložená disertační práce Mgr. Simony Měchové je orientovaná na řešení vysoce aktuální a v psychologii dosud nedostatečně řešené problematiky terorismu. Obsah a hloubka zpracování svědčí o vysoké odborné erudici autorky, její pracovitosti a schopnosti uceleným způsobem pronikat do vymezeného problému. Systematizací poznatků přesahuje rámec požadavků kladených na disertační práci a bylo by žádoucí podstatu její práce publikovat pro potřeby širšího využití. Předloženou práci prokázala výborné předpoklady pro vědeckou činnost a proto jednoznačně doporučuji její disertační práci k přijetí k udělení titulu „PhD.“

V Praze dne 15.února 2009

Prof. PhDr. Oldřich Mikšík, DrSc.